

УДК 336.71.078.3(71)

Елізабет Паулет (Франція)

Негласна практика Базель III: дані по банківській системі Канади та етичним банкам

Нещодавня криза субстандартного кредитування змусила уряди ввести у банківську систему вимоги до ліквідності. Держави мають на меті зробити фінансові установи більш відповідальними за свою діяльність: у майбутньому від них вимагатимуть наявності достатнього капіталу, щоб покрити хоча б частину витрат. Це і є принципами реформи Базель III.

Базель III враховує, з одного боку, більш ефективні способи оцінки та обмеження ризиків ліквідності, з якими стикаються фінансові установи, а з іншого боку, дає змогу краще розуміти ризики ліквідності на ринку.

Канадське регулювання уже використовує Базель III. Мета даного дослідження – впровадження цієї реформи у Європі. Автори намагаються довести, що нові умови Базель III впливають на наслідки кризи. Дані запропоновані на основі банківських установ, що характеризується як етичні банки, які вже використовують критерії угоди Базель III, не втрачаючи при цьому прибутковості.

Ключові слова: регулювання за угодою Базель, коефіцієнт співвідношення власного та позикового капіталу, комерційні банки, етичні банки, систематичний ризик, банківська криза, Канада, Європа.

Вступ

З 1980-х років, світова фінансова система стикнулася з декількома кризами, які спонукали органи регулювання визначити нові гіпотетичні та структурні проблеми. Коливання цін на акції зробило спекулятивні та ризикові стратегії більш доцільними. Декілька криз (криза DotCom, криза субстандартного кредитування) привели економістів та фінансистів до наступних висновків. По-перше, за останні роки збільшився систематичний ризик. Щоб вирішити ці проблеми, регулятори запропонували правила для більш ефективної оцінки інформації. По-друге, остання криза на фондовому ринку свідчить про важливість прийняття попереджувальних заходів.

Не має сумніву, що банки є відповідальними за поточну фінансову ситуацію. Вони були цілком впевнені у природі та доступі до балансових звітів та сек'юритизації на основі активів, які вони проводять у балансових звітах. Ріст нових продуктів та учасників вплинув на зростання світового рівня ризику та появу систематичного ризику. Вилучення грошових коштів з кредитно-фінансових установ та великий об'єм ліквідності на ринку може розглядатися як початок світової фінансової кризи, що, з одного боку, впливає на банківські установи, а з іншого – на фінансові ринки. Спекуляція у сфері нерухомості та фінансових інновацій, що спонукає банки продавати права на виплати по іпотечним кредитам, а також ризик кредитування, з яким стикаються інвестори у процесі сек'юритизації, призвели до значного підвищення ризику¹.

Як наслідок криза викликала паніку на фінансовому ринку та спонукала інвесторів забрати гроші з іпотечних накладних та потратити їх на предмети споживання.

У цьому контексті, основні принципи угоди Базель II потрапили під критику, оскільки вони ґрунтуються на висновках рейтингових агенцій та внутрішніх моделях визначення рівня резервів банківських установ². Крім того, що органи регулювання приймають до уваги різні ризики, з якими стикаються банки, світова динаміка нестабільності за останні два роки показує, що це є неефективним. У світлі даної ситуації, рішенням є дозволити центральним банкам змусити банківські установи занадто високо оцінювати капітал для того, щоб бути спроможними визначити всю суму або частину власних витрат під час кризи, що є основою принципів угоди Базель III.

Базельський Комітет спробував визначити найефективніші засоби охоплення ліміту кредитування, що є безризиковим. Базель III має намір врахувати, з одного боку, більш ефективні шляхи оцінки та обмеження ризику ліквідності, з яким стикаються окремі установи, з іншого боку, краще зрозуміти ризики ліквідності на ринку.

Канадські органи регулювання вже дотримуються угоди Базель III. Мета даної статті – обговорити впровадження цієї реформи у Європі. Ми маємо намір довести, що нові принципи угоди Базель III

© Елізабет Паулет, 2011.

¹ Buiters, W.H. (2008). 'Lessons from the North Atlantic financial crisis' Working paper, LES, Universiteit van Amsterdam, CEPR and NBER, No DP6596.

² Базель II визначає три принципи: принцип 1, враховуючи кредитний ризик, переглядає ринковий ризик та операційний ризик, принцип 2 контролює новий процес, та принцип 3 контролює ринкову дисципліну. Угода Базель II призначена не для малих банківських установ, оскільки він є занадто витратним. Для більш детальної інформації див. Antonicelli M.A., Bernasconi F. and di Salvo R. (2005). 'La conformità a Basilea 2 nelle piccolo banche: il caso delle banche di credito cooperative' Cooperazione di credito January-March.

представляють собою відповідь на кризу. Дані даються на основі банківських установ, що характеризується як етичні банки, які вже використовують критерії угоди Базель III, не втрачаючи при цьому прибутковості.

1. Фінансове середовище після кризи

Нещодавня криза субстандартного кредитування змусила уряди ввести вимоги до ліквідності у банківську систему. Держави мають на меті зробити фінансові установи більш відповідальними за свою діяльність: у майбутньому від них вимагатимуть наявності достатнього капіталу, щоб покрити хоча б частину витрат. Банки

1. Фінансові ринки розподіляють заощадження на найбільш перспективні інвестиційні проекти, що приведуть до максимального збільшення прибутку.
2. Ціни активів відображають основні принципи.
3. Ці ринки мають можливості самоконтролю.

Однак, Розенгрэн (2008) зазначає, що банки мають частину відповідальності, оскільки використовують значну частину позикових коштів: скоротивши об'єм активів після негативного удару по капіталу, вони зробили свій внесок у визначення економічних шоків. Банки схильні більше надавати кредити у гарні часи, ніж у скрутні (Блум та Хелвіг, 1995).

Щоб дати відповідь на ці питання, можна прийняти такі рішення:

1. Впровадження нових вимог до капіталу – це мета Базель III. Якщо банки проводять традиційну та інвестиційну діяльність, вони повинні дотримуватися вимог до мінімального капіталу, щоб контролювати кредитний ризик. На думку Кашьяп та Стейна (2004), регулювання капіталу – це інструмент, що використовують регулятори, щоб стимулювати банки інтерналізувати систематичний ризик фінансових агентів.
2. Вузкий відхід визначення роботи банків: банки звільнені від інвестування у вторинні цінні папери та продукти зі складною структурою, які приймають інвестиційні банки. Це поверне нас до світу, де банківська діяльність значно регулюється (Кей, 2009).

Ці два питання обговорюються далі.

Література, у якій вивчається питання каналів банківського капіталу визначає, що збільшення капіталу банку може зменшити можливість фінансової кризи. А також знижує ліквідність банків зменшуючи кількість депозитів. Як наслідок, чи можна вважати Базель III гарною реформою для банківської системи? Новий договір

Базельського Комітету про нагляд за банківською діяльністю визначатиме вимоги до мінімального капіталу банків, що змінює правила для банків країн-членів Комітету. Сподіваємось, що ці нові правила посилять стабільність та ріст світової фінансової системи. Мета нового коефіцієнту достатності капіталу – покрити потенційні втрати по кредитах, субординований борг, змішаний борг/фінансові інструменти, потенційний прибуток від продажу активів.

Критика, що стосувалась попереднього регулювання – це його проциклічний ефект. Як зазначає Джонс (2000, с. 36): *“за останні роки, сек'юритизація та інші фінансові інновації надають можливість банкам значно знизити показники ризику, без значного зменшення економічного ризику”*.

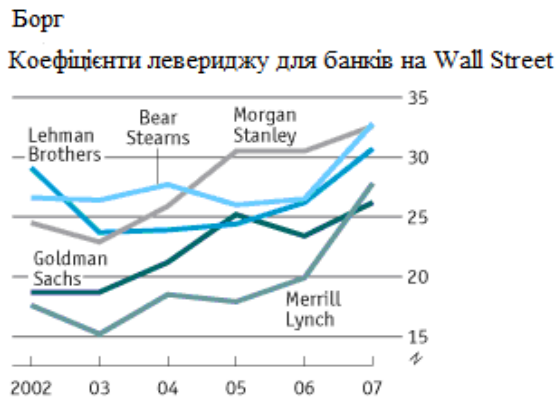
Таким чином, інші основні правила, контрциклічні буфери капіталу, визначають нову концепцію регулювання: запобігання фінансовій та економічній кризі. Органи регулювання отримують повноваження вводити додаткові контрциклічні зміни упродовж періоду надмірного росту.

Основні елементи за новими показниками основані на 5 головних реформах. Капітал 1 рівня (активи та дохід) зріс більше ніж удвічі (від 2 до 4.5%). Це доповнюється додатковим буфером збереження капіталу у розмірі 2.5%, що збільшує капітал 1 рівня до 7%. Банки, у яких показник капіталу 1 рівня становить від 4.5% до 7% будуть залежати від обмежень дивідендів та преміальних виплат, щоб захистити капітал від короткочасного зниження. Отже, договір направлений на збільшення резервів капіталу, що розподіляється на два рівні:

1. “Капітал 1 рівня”: Розкриває резерв грошових коштів та іншого капіталу за рахунок продажу власного капіталу банку (тобто, акцій та привілейованих акцій). Показник капіталу 1 рівня – це пільговий показник регуляторів, оскільки він має найвищий ступінь ліквідності та його можна швидко визначити.
2. “Капітал 2 рівня”: Містить резерви для покриття втрат по кредитах, субординованого боргу, змішаного боргу/фінансових інструментів, потенційного прибутку від продажу активів. Цей показник визначає додатковий капітал, який у випадку необхідно можна використати.

Покращення буферів капіталу банків – це інструмент, який використовують органи регулювання для контролю комерційних банків, що мають коефіцієнт використання позикових коштів від 12 до 15 (що у 2008 році у інвестиційних банках становив від 250 до 300, що відображено далі на рисунку). Один з головних висновків останньої кризи звучить так: чим вищий коефіцієнт позичкового капіталу, тим складніше органам фінансового кон-

тролю визначити природу проблеми та отримати користь від інструментів для вирішення даної проблеми. Порівняння наших показників у наступному розділі доводить, що Канадське регулювання, що вже використовує параметри за угодою Базель III, краще впорається з кризою субстандартного кредитування. Коефіцієнт позичкового капіталу менше 20 спонукає органи регулювання краще контролювати банківські установи.

Джерело: Звіти компаній.

Примітка: Капітал поділений на активи.

Рис. 1. Коефіцієнт позичково капіталу для найбільших міжнародних банків

Інший важливий підхід – не дозволяти банкам інвестувати у деривативи та продукти з комплексними структурами, чого дотримуються інвестиційні банки (Кей, 2009) за підходом “вузького банківництва” та банківської діяльності з обмеженою метою (Котлікофф, 2010). Таким чином, банки мають 100% ліквідних резервів, або ‘вузьке банківництво’, як спочатку було сформульовано Генрі Саймонсом, Ірвінгом Фішером та Мілтоном Фрідманом. Це могло б значно зменшити позичковий капітал та кредитування. Як же визначити “вузьке банківництво”. Це банк, що утримає оборотні активи, який отримує фінансування від застрахованих фондів. Це відрізняється від традиційної трансформації, при якій банк утримує кредитний портфель, та фінансується за рахунок застрахованих депозитів. Однак, слід відмітити один важливий момент: активи та кредити не є довершеними субститутами. На противагу активам, кредити не можуть бути ліквідовані без витрат. Кредитний портфель враховує ризик ліквідності. Інакше кажу “між кредитною діяльністю банку та ліквідністю балансового звіту банку існує зв’язок, за рахунок чого припускаємо, що кредитна діяльність банку може бути значним джерелом грошової трансмісії, у випадку якщо банківська система є неліквідною”.

Головні характеристики “вузького банківництва”:

1. Відсутність депозитів.
2. Висока ліквідність (типово короткострокові активи облігації).
3. Високі гарантії на активи (державні облігації).
4. Низькі відсоткові ставки депозиторам.
5. Характерна структура регулювання з високим рівнем перевірки.

У наступному розділі, присвяченому емпіричним даним, ми визначимо як ці критерії відповідають поведінці етичних банків, враховуючи діяльність банківської системи. Це пояснює використання такої банківської структури у вибраному прикладі.

2. Мета та завдання зміни вимог до капіталу за Базелем

Щоб зрозуміти мету нашого аналізу, необхідно переглянути процес еволюції регулювання перед прийняттям Базель III. Перший коефіцієнт, коефіцієнт Кука, прийнятий Базельським Комітетом, визначає суму капіталу, яку повинен мати банк як відсоток від загальних зважених на ризик активів. Для банківських установ було визначено дві умови:

1. Капітал 1 рівня + Капітал 2 рівня / Зобов’язання $\geq 8\%$: інакше кажучи, 8% зважених на ризик активів повинно покриватися резервами капіталу 1 та 2 рівнів.
2. Капітал 1 рівня / Зобов’язання $\geq 4\%$: Капітал 1 рівня повинен покривати 4% зважених на ризик активів.

Ця система ігнорує важливі відмінності в середині категорії активів. Таким чином, Базель II замінив застарілу систему трьома принципами:

- ◆ Перший принцип, що відображає визначення та оцінку ризику, стимулює дати визначення новим вимогам до капіталу. До уваги приймається три типи ризику: ринковий ризик – ризик втрат за рахунок коливань ринкових цін (незмінний); кредитний ризик – ризик невиконання кредиту (змінний); операційний ризик – ризик порушення з боку людини, системи, процесу або катастрофи (новий).
- ◆ Другий принцип, перегляд з точки зору наглядності, наголошує на важливості банківського управління у розвитку процесу внутрішньої оцінки капіталу.
- ◆ Третій принцип, ринкова дисципліна, визначає розкриття інформації про порушення.

Вимога до мінімального капіталу може бути представлена наступним чином:

$$\frac{\text{Сумарний капітал}}{\text{Кредитний ризик (85\%)} + \text{Ринковий ризик (5\%)} + \text{Операційний ризик (10\%)}} \geq 8\% \quad (1)$$

Для оцінки кожного типу ризику використано різні методи. Мета статті – не визначити ці моделі, а обґрунтувати чому органи нагляду вважають за необхідне змінити цю схему для кращого контролю ринку та нестабільності банківської системи. Таким чином, ми не обговорюємо в деталях технічні аспекти оцінки кожного типу ризику. Для нас важлива обґрунто-

ваність директиви про достатність капіталу. Як зображено на рисунку нижче, вимоги до мінімального капіталу за Базель II були підтримані щоб дозволити банкам покривати очікувані витрати (наприклад, від непокритих кредитів), виняткові витрати. З цією системою непокриті виняткові витрати повинні бути обмежені до найменшої ймовірності.

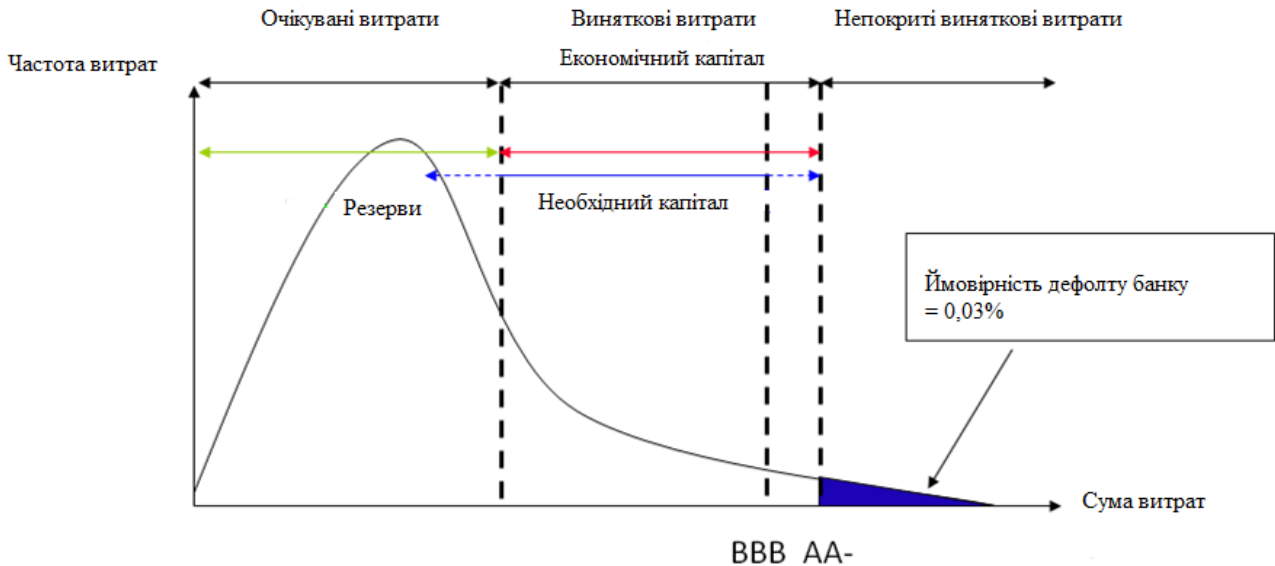

Рис. 1. Вимоги до мінімального капіталу за угодою Базель II

Існує загальна думка, що одна з причин фінансової кризи – надмірне використання позичкового капіталу у багатьох світових банках. Засобом вирішення цієї проблеми будуть, без сумніву, кращі стандарти та загальні поняття що формує капітал 1 рівня. Крім того, капітал 2 рівня формується з резервів для того, щоб очікувані витрати з часом стали стабільними. Другий аргумент – забезпечити доводи щодо незадоволеності банком вищим рівнем капіталізації.

3. Емпіричні дані: порівняння Європи та Канади

Проводимо аналіз, порівнюючи ситуацію у банках Європи та Канади. Чому? По-перше, остання криза показала, що банки Канади краще подолали фінансову кризу за рахунок рівня капіталізації. Як зазначають Ретновські та Хуанг (2009), банки Канади змогли швидко відновитися під час кризи кредитування. У них була більша частка депозитів у пасивах, а також їм сприяли регулятивні та структурні фактори, що захистили їх від надмірного ризику. Фактично, банки Канади вже використовують угоду Базель III. Щоб підтвердити ці дані, спочатку опишемо головні характеристики банківської системи Канади. Її банківська система ґрунтується на 4 принципах:

1. Банківська система залишається національною.

2. Для неї притаманні добре диверсифіковані установи з гарним управлінням.
3. Добре регульована система: що стосується левериджу, Канадські банки повинні дотримуватися коефіцієнту активи/капітал < 20; тому, слід контролювати свій розмір.
4. Вони є добре капіталізованими: основний капітал > 7% , а коефіцієнт платоспроможності (коефіцієнт концентрації славного капіталу) > 10%.

Мета статті – обговорити впровадження та адекватність Базель III на основі вибірки, що містить:

1. 2 Канадські банки, а саме 1 комерційний банк – Royal Bank, 1 кооперативний банк – Toronto Bank.
2. 4 Європейські банки, а саме 2 комерційні банки – BNP та HSBC, серед яких HSBC має 314 відділень у Канаді, 1 кооперативний банк – Rabobank, 1 етичний банк – the Alternative Bank Switzerland.

Таким чином, наша вибірка враховує диверсифіковану банківську структуру: традиційні комерційні банки та кооперативні банки. Наслідки кризи субстандартного кредитування прискорили процес визначення етичного підходу у банківській індустрії. Сьогодні, всі банки соціально та економічно налаштовані на філософію збалансованої фінан-

сової системи. Щоб конкретизувати нову мету, комерційні банки наголошують на їх налаштованості на збалансованому розвитку, наприклад, підписавши Еквадорські принципи або випускаючи SRI продукти. Однак, категорію банків, що отримали назву етичні банки слід розглядати окремо. З часу їх заснування у середині 1980-х років, їх мета – відповідати новим потребам суспільства з точки зору етичних принципів банківського бізнесу.

На протипагу традиційним банкам, важливо відмітити, що етичні банки вірять, що прибутковість не слід визначати тільки у фінансових термінах, але з соціальної точки зору. Для етичних банків, це означає, що максимальне збільшення прибутку – не єдина мета їх діяльності. До уваги слід також приймати соціальні переваги. Ці питання відображені в основних положеннях Alternative Bank ABS, одного з Швейцарських етичних банків, що досліджуються у даній роботі. Положення визначають:

“ABS Bank визначає свої етичні принципи до того, як максимально збільшити прибуток та визначити напрямки власної діяльності як альтернативу економічної логіки, що є принципом, відповідальним за погіршення екологічних проблем та збільшення соціальної та економічної невідповідності”. Насправді, цей критерій є більш ефективним для визначення етичних форм традиційних банків. Враховуючи те, що екологічний підхід – це складова частина попередньої стратегії і є їх “сенсом існування”, для традиційних банків нова етична мода – це лише успішний інструмент залучення нових клієнтів, а отже максимального збільшення прибутку. Етичні банки у своїй фінансовій діяльності підтримують наступні вимоги:

1. Вони концентруються на накопиченні заощаджень / розподілі кредитів.
2. Їм дозволяється фінансувати проекти соціального / екологічного напрямку.
3. Вони підтримують солідарність між вкладниками та позичальниками. Вони можуть надавати кредити під менші відсотки, якщо проект має соціальне значення.
4. Вони зосереджують увагу на місцевій та регіональній інформації: їх міжнародна стратегія зведена до мінімуму.
5. Не є учасниками фінансового ринку.

Зазначені типи банків визначають другу парадигму, описану у розділі 1: “вузьке банківництво”. Свою діяльність такі банки зосереджують на основному бізнесі – накопичення заощаджень та надання кредитів на фінансування інвестиційних проектів підприємств. Вони використовують

фінансові ринки для рефінансування на основі довгострокових активів.

Крім того, вибірка містить PLC банки та кооперативні банки, щоб довести, що статус установ впливає на впровадження нових правил. Ми також враховуємо установи, які не тільки прагнуть слідувати такому регулюванню (як традиційні банки Канади, що краще подолали кризу субстандартного кредитування завдяки положенням Базель III), але й також вибирають більш радикальні принципи регулювання: етичні банки наближені до вузького банківництва.

Ми порівнюємо Канадські та Європейські банки щоб довести, що суворе регулювання не перешкоджає банкам бути прибутковими.

Для цього визначаємо наступні коефіцієнти:

- ◆ По-перше, розраховуємо резерви, що форсують капітал 2 рівня, щоб покращити стабільність. Для відображення даних використовуємо два роки – 2008 та 2009 рік.
- ◆ По-друге, розраховуємо показник основного капіталу та капітал 1 рівня за положеннями Базель III: це доведено, що у деяких частинах світу спостерігається сувора капіталізація.
- ◆ По-третє, оцінюємо позабалансовий звіт та розмір, щоб надати відомості, що ці два фактори збільшують спекулятивну діяльність банківських установ. Ми маємо намір відобразити різниці між канадськими та європейськими банками.
- ◆ По-четверте, визначаємо ROE для всіх банків вибірки щоб підтвердити, що більша капіталізація не заважає прибутковості.

2009 рік є базисним роком для трьох останніх розрахунків, оскільки: по-перше, угода Базель III все ще була впроваджена, а по-друге, наслідки фінансової кризи були успішно подолані. Таким чином, мета даного дослідження – обговорити нові позиції відносно фінансового середовища.

Цікаво також визначити різниці між капіталом 1 рівня та основним капіталом:

1. По-перше, сума ліквідності доступна для покриття ризику та втрат від наданих кредитів.
2. По-друге, сума ліквідності, на яку може впливати збільшення капіталу необхідного для капіталізації, якщо витрати стають занадто важливими.

Аналіз детального балансового звіту кожної банківської установи забезпечує необхідну інформацію та спонукає нас визначити спроможність кожної установи протистояти кризі.

Результати аналізу представлені у двох наступних таблицях.

Таблиця 1. Рівень резервів для європейських та канадських банків

	2008	2009
BNP	2.5%	2%
Rabobank	3.2%	3.1%
ABS	9%	11%
HSBC Group	4%	3.5%
HSBC Canada	2%	2%
Toronto Dominion	5.5%	5.8%
Royal Bank	4.3%	5.1%

Джерело: Різні балансові звіти; розрахунки автора.

Таблиця 1 показує здатність банків оцінити ризик власної поточної діяльності. З фіксованим рівнем довіри у 5% банки можуть відрізнити гарних клієнтів від поганих. Отже, проблема полягає не у кредитній діяльності, а в активах. Як зазначає Біл Доун (2010), європейські та канадські банки пра-

цюють на основі “універсальної моделі”. Ця модель збалансовує оптово-роздрібну діяльність: збалансовує активи та пасиви (оскільки банки збирають депозити від фізичних осіб та суб’єктів підприємницької діяльності та надають їм кредити). Це веде канадські та європейські банки до стійких роздрібних та комерційних депозитів та здорового коефіцієнту співвідношення кредитів до депозитів.

Але, як зазначає Доун, одна перевага канадських банків – це природа їх участі в іпотечному кредитуванні. Канадські банки видають іпотечні кредити та тримають їх на балансах, що не завжди роблять європейські банки. Таким чином, крім сприяння диверсифікації ризику, канадські універсальні банки краще знають своїх клієнтів, що може пояснити їх діяльність відносно контролю ризику.

Таблиця 2. Капіталізація та рівень ризику європейських та канадських банків

	Royal Bank	Toronto Dominion	BNP Paribas	HSBC Group	HSBC Canada	Rabobank	ABS
Осн. капітал = Капітал акціонерів + Реінвестований прибуток	5.5%	7%	2%	4%	6%	6%	5%
Капітал 1 рівня	13%	11.3%	12.5%	10.8%	12%	13.8%	10.5%
Позабалансовий звіт	46%	30%	20.19 x балансовий звіт	11.2x балансовий звіт	62%	4.5%	1.5%
Розмір активів = Капітал	16.3	17.1	27	17.4	16.3	16	7.25
ROE	10.65%	8.4%	10.8%	13.3%	7%	8%	11%

Примітка: 2009 рік.

Джерело: Балансові звіти банків; розрахунки авторів.

Результати таблиці можна прокоментувати наступним чином. Завдяки регулюванню, канадські банки відновили свою роботу після кризи субстандартного кредитування: їх чистий прибуток збільшився, а коефіцієнт виплати дивідендів продовжує зростати (як показано в аналізі балансових звітів для Toronto Dominion він збільшився удвічі за період з 2008 по 2009 рік). Стратегія канадських банків, які концентруються на національній основі, спонукає проводити диверсифікацію на місцевому рівні, сприяє більшому контролю систематичного ризику та запобігає впливу розповсюдження наслідків кризи на світовому рівні.

Що стосується європейських банків, то всі банки, що входять до складу вибірки, досягли задовільного показника капіталу 1 рівня (HSBC та BNP Paribas збільшили рівень капіталу 2%, Rabobank – на 1%). Однак, їх основний капітал залишився низьким у порівнянні з канадськими банками. Слід, з одного боку, визначити різницю між BNP Paribas та HSBC, та Rabobank, з іншого боку. BNP та HSBC – це традиційні універсальні банки, що мають низький основний капітал. На противагу Rabobank, що є кооперативним банком, має вищий

рівень основного капіталу. Розглянемо випадок банків HSBC Group та HSBC Canada. Канадські банки слідує місцевому регулюванню.

Якщо розглянути результати визначення розміру та балансів банків, то можна відмітити деякі відмінності між канадськими та європейськими банками:

1. Регулювання в Європі не нав’язує контролю за розміром, що може сприяти збільшенню ризику для всієї банківської системи.
2. Перевага у балансових звітах притаманна європейським банкам: якщо ця діяльність є джерелом банківської маржі (маржа визначається за різницею між отриманим прибутком (кредитами) та відсотками по депозитах, винагороди та фінансові виплати), вони можуть провокувати фінансову нестабільність всієї системи.

Конкретні приклади вказують на зацікавленість угодою Базель III: HSBC Canada and ABS. Банк HSBC Canada слідує правилам країни відносно розміру та капіталізації, що не перешкоджає цій установі бути прибутковою як канадські банки (вони обмежують баланси та контролюють розмір).

Етичний банк ABS, розташований у Швейцарії, накладає на себе вищий рівень капіталу. Вище керівництво банку оцінює суму капіталізації, необхідну для подолання зовнішніх шоків. Ця установа використовувала угоду Базель III до її впровадження. Її прибутковість можна порівняти з канадськими банками, вона концентрує свою діяльність на місцевому та національному рівні. Крім того, цей банк залучив нових клієнтів після кризи субстандартного кредитування (кількість клієнтів збільшилася удвічі у період з 2008 по 2009 рік).

Таким чином, можна зробити висновок, що принципи угоди Базель III не такі суворі як принципи “вузького банківництва”. Його мета – збільшити рівень капіталізації, щоб покращити спроможність банків поглинати шоки. Він визначає правила контролю розміру банку, щоб захистити економічних агентів та приватні установи від принципу “занадто великий, щоб зруйнуватися”. З часу останньої кризи цей принцип став занадто витратним.

Однак, історичні дані доводять, що банки намагаються вирішити питання між втратою ефективності та витратами. По-друге, відповідність банків вимогам регулювання може послабитися збільшенням капіталу у випадку якщо менеджер очікує зменшення у очікуваних прибутках або якщо витрати контрольованого кредиту порівняно високі (Копецькі та ВанХуз, 2006; Блюм, 1999). Мінімальний рівень капіталу стимулюватиме менеджерів максимально збільшити вартість активів, збільшити ризик на покриття витрат, викликаних збільшенням капіталу (Бесанко та Канатас, 1996). Таким чином, зв’язок між капіталізацією та рівнем ризику буде позитивним. Отже, якщо угода Базель визначить рішення подолання майбутньої кризи, вона може розглядатися як унікальний спосіб вирішення проблеми нестабільності банківської системи. Оцінка ризику у різних періодах – це можливо один із способів гарантувати ефективність та платоспроможності фінансових учасників та економічних агентів.

Висновок

Щоб бути ефективним, регулювання повинно бути спроможним зменшити неясність визнача-

ючи кращі стандарти бухгалтерського обліку, змушуючи банки розкривати інформацію та встановлювати вищі резерви для банки, які займаються ризиковим видом діяльності. Оскільки всі ці показники не є достатніми для контролю збільшення потоків капіталу, яке спостерігається з останнього десятиліття, Базель III запропонував збільшити вимоги до капіталу щоб зменшити леверидж. Результати дослідження доводять, що нові правила є обґрунтованими і скарги банківських установ стосовно прийняття Базель III є не виправданими. Якщо новий коефіцієнт капіталу змусить банки мобілізувати більше ліквідності, канадські та етичні банки зазначають, що прибутковість не знижується. Етичні банки вводять такі обмеження за вибором: вони лише хочуть використовувати фінансовий ринок, щоб рефінансувати свою діяльність, а не зі спекулятивних намірів. Канадські банки розуміють переваги вищої капіталізації: її впровадження не є проблемним для всієї банківської системи.

Таким чином, банківській системі потрібна реформа, а спосіб її проведення може визначитися цими установами. Коефіцієнт капіталу – один з показників, що контролює ризик, але він не єдиний. Канадські або етичні моделі корисні для визначення декількох критеріїв, а саме – розміру. У цьому розумінні, Базель III визначає леверидж у розмірі 30, що є більшим за 1, запропоновану канадськими органами регулювання та дорівнює 20 як визначено у наших розрахунках (наприклад, банк BNP Paribas).

На останок, пропонуємо наступні результати. Органи регулювання повинні брати до уваги європейську специфіку щоб гарантувати успіх проведення реформи. Інакше кажучи, Базель III має сприяти банківській стабільності. Це не є революційним рішенням, оскільки ця система менш радикальна ніж інші правила регулювання. Комусь може видатися дивним, що у майбутньому банківська система потребуватиме більшого контролю щоб сприяти етичній поведінці банківських установ. Майбутній ризик можна контролювати за рахунок покращення управління ризиком, що може стати об’єктом майбутніх досліджень.

Список використаних джерел

1. Aglietta M., S. Rigot (2008). “The regulation of hedge funds under the prism of the financial crisis. Policy implications”, *Louvain Economic Review*, p. 31
2. Antonicelli M.A., F. Bernasconi, di Salvo R. (2005). “La conformità a Basilea 2 nelle piccolo banche: il caso delle banche di credito cooperative” *Cooperazione di credito* January, March.
3. Barth J.R., G. Caprio Jr, R. Levine (2008). “Bank regulations are changing: for the better of worse?” *The World Bank, Policy Working Paper*, No 4646, p. 89.
4. Besanko D., G. Kanatas (1996). “The regulation of bank capital: Do capital standards promote bank safety”, *Journal of Financial Intermediation*, No 5 (2), pp. 160-183.
5. Berger A., C. Bouwan (2006). “The measurement of bank liquidity creation and the effect of capital”, available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=672784>.

6. Blüm J.M. (1999). "Do capital adequacy requirements reduce risks in banking?" *Journal of Banking and Finance*, No 23 (5), pp. 755-771.
7. Blüm J., M. Hellwig, "The macroeconomic implications of capital adequacy requirements for banks", *European Economic Review*, No 39, pp. 739-749.
8. BIS, Basel Committee on Banking Supervision Capital and Liquidity, Reform Package: Annex, July 26, 2010, Bank for International Settlement, Basel (www.bis.org).
9. Buitier W.H. (2008). Lessons from the North Atlantic financial crisis, Working paper, LES, Universiteit van Amsterdam, CEPR and NBER, 2008, No DP6596, p. 81.
10. Buron S. (2010). "Trend – Tendances", *Focus*, 2009, pp. 51-53.
11. Downe, B. (2010). "The Canadian Banking Model and Lessons learned from the Global Financial Crisis" Policy Options, June, pp. 63-67.
12. Greenlaw, D., J. Hatzius, A.K. Kashyap, and Hyun Song Shin (2008). Leveraged Losses: Lessons from the Mortgage Market Meltdown, U.S. Monetary Policy Forum Report No. 2, Rosenberg Institute, Brandeis International Business School and Initiative on Global Markets, University of Chicago Graduate School of Business.
13. Jones D. (2000). Emerging problems with the Basel Capital Accord: regulatory capital arbitrage and related issues, *Journal of Banking and Finance*, No 24, pp. 35-58.
14. Kay, J. (2009). Narrow Banking: The Reform of Bank Regulation, CSFI Report No 88, September, Centre for the Study of Financial Innovation, London.
15. Kashyap A., J. Stein (2004). Cyclical implications of Basel II capital standards, *Economic Perspectives*, Federal Reserve of Chicago, No 28, pp. 18-31.
16. Kopecky K., D. VanHoose (2010). "Capital regulation, heterogeneous monitoring costs, and aggregate loan quality", *Journal of Banking and Finance*, 30 (8), pp. 2235-2255.
17. Kotlikoff, L.J. (2010). "Jimmy Stewart is dead: ending the world's ongoing financial plaque with limited purpose banking", John Wiley and Sons, Hoboken, New Jersey.
18. Paulet E. (2010). "Corporate Social Responsibility and Corporate Governance: the case of the European Cooperative Banks", *Banque Stratégie*, No 2777, pp. 23-31.
19. Ramos Tallada, J. (2009). "Microfondements du canal étroit du crédit bancaire: le motif de précaution", Open Access publication from Université Paris Dauphine, May.
20. Ratnovski L., R. Huang (2009). Why are Canadian Banks More Resilient? IMF Working Paper, No 09/152, p. 20.
21. Relano F. (2008). "From Sustainable Finance to Ethical Banking", *Transformations in Business & Economics*, Vol. 7, No 3, pp. 123-131.
22. Repullo, R. (2004). "Capital requirements, market power and risk-taking in banking", *Journal of Financial Intermediation*, No 13 (2), p. 156-182.
23. Rosengren E. (2008). Bank supervision and central banking: understanding credit during a time of turmoil. Speech to the Bank of Korea and Bank of International Settlement Seminar 'Household Debt: Implication for Monetary Policy and Financial Stability', available at <http://www.bos.frb.org/news/speeches/rosengren/2008/032708.htm>

Отримано 16.08.2011

Переклад з англ. Лисенко Ю.